

การตีความและลีลาการบรรเลงบทเพลง บัลลาด ของเดอบุสซี

Interpretation and Performance Practice on Debussy's Ballade

สุภัชชา เอกพิริยะ*¹ ปานใจ จุฬาพันธุ์²

Supatcha Akepiriya*¹ Panjai Chulapan²

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เกี่ยวกับการตีความและลีลาการบรรเลงบทเพลง บัลลาด ซึ่งเป็นผลงานสำหรับเปียโนโดยโคลด เดอบุสซี (ค.ศ. 1862-1918) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการบรรเลงบทเพลง บัลลาด ให้ไพเราะ และเพื่อวางแผนการฝึกซ้อมสำหรับการแสดงเดี่ยวเปียโน บทเพลงนี้ประพันธ์ขึ้นในช่วงแรก ๆ ของการเริ่มประพันธ์เพลงของเดอบุสซี มีทำนองที่เคลื่อนไหวยืดหยุ่น ไพเราะและสวยงาม การที่จะบรรเลงบทเพลงนี้ให้ไพเราะ ผู้แสดงต้องฝึกการควบคุมลักษณะของเสียงให้ดี ควบคู่ไปกับรายละเอียดอื่น ๆ ที่ปรากฏในบทเพลง เทคนิคการบรรเลงที่ยากในเพลงนี้คือการควบคุมคุณภาพเสียงให้เรียบเสมอกันโดยที่ยังต้องบรรเลงทำนองให้เคลื่อนไหวไปข้างหน้า ผู้วิจัยตีความ ฝึกซ้อม และกำหนดเทคนิคในการบรรเลงเพื่อสื่อสารเพลงบทนี้ออกมาได้อย่างสมบูรณ์และตรงกับจุดมุ่งหมายของผู้ประพันธ์ ผลการศึกษาพบว่าการควบคุมคุณภาพเสียงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่จะต้องควบคุมให้ได้ และใช้เทคนิคการฝึกซ้อมที่ต่างกันในแต่ละช่วงพร้อมทั้งวางแผนการฝึกซ้อมอย่างเหมาะสม เพื่อให้สามารถถ่ายทอดบทเพลงออกมาได้ดีตรงตามจุดมุ่งหมายของผู้ประพันธ์มากที่สุด

คำสำคัญ: การแสดงเดี่ยวเปียโน / ทักษะการบรรเลงเปียโน / บัลลาด / เดอบุสซี

* Corresponding author, email: supatcha.ake@gmail.com

¹ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ Master's Degree Candidate, Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University

² อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

² Advisor, Assoc. Prof., Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University

Abstract

This research article is about interpretation and performance practice of *Ballade* composed by Claude Debussy (1862-1918). The research aims to develop a beautiful sound in performance of *Ballade* piece and create a practice plan for piano recital. The composition, composed early in Debussy's career, contains flexible and beautiful melodies. The pianist needs to control sound qualities as well as other musical elements. Difficult techniques for a performer are keeping the equal tones together with pushing the melodies forward throughout the whole time. The researcher studied the interpretations and practiced with appropriate techniques in order to meet the composer's purpose. The result of the study shown that the performer has to control sound quality as well and use different techniques for each section together with practice properly for good at perform the music in order to meet the composer's purpose as much as possible.

Keyword: Piano Recital / Piano Performance / Ballade / Debussy

บทนำ

ในการแสดงเปียโนคลาสสิก มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาบทเพลงอย่างละเอียดและครอบคลุมทั้งในเรื่องของประวัติความเป็นมา เทคนิคการบรรเลง การวิเคราะห์ การตีความและความแตกต่างของการถ่ายทอดบทเพลงในแต่ละยุคสมัย ผู้วิจัยมีความสนใจในบทเพลง *บัลลาด* เนื่องจากเป็นบทเพลงที่มีเดอบุสซีประพันธ์ขึ้นก่อนเพลงผลงานเพลงเปียโนอื่น ๆ ที่มีชื่อเสียงของเขา และเป็นบทเพลงที่ได้รับความนิยมในการนำมาบรรเลง ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาบทเพลงดังกล่าวอย่างละเอียดวางแผนทุกขั้นตอนก่อนทำการแสดงเดี่ยวเปียโนเพื่อเป็นแนวทางในการฝึกบรรเลงอย่างถูกวิธีรวมถึงเพื่อถ่ายทอดผลของการศึกษาวิจัยผ่านการแสดง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของผู้ประพันธ์บทเพลงและความเป็นมาของบทเพลง
2. เพื่อนำเสนอการตีความและลีลาการบรรเลงบทเพลง
3. เพื่อศึกษาวิธีการฝึกซ้อมในบทเพลงที่มีประสิทธิภาพ
4. เพื่อศึกษาวิธีการบรรเลงให้ไพเราะ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. คัดเลือกบทเพลงที่จะนำมาแสดงโดยปรึกษากับอาจารย์ผู้สอน
2. ศึกษาและวิเคราะห์บทเพลง
3. เรียนรู้วิธีการถ่ายทอดบทเพลงกับอาจารย์ผู้สอน
4. ฝึกซ้อมการบรรเลงบทเพลง
5. ประชาสัมพันธ์และจัดการแสดงผลงาน
6. จัดพิมพ์และนำเสนอเป็นรูปเล่มวิทยานิพนธ์
7. นำเสนอผลงานในรูปแบบบทความวิจัยทางวารสารวิชาการ

ผลการวิจัย

จากการศึกษา ตีความ และฝึกซ้อม ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลประวัติความเป็นมาของผู้ประพันธ์และบทเพลง วิธีการบรรเลง รวมถึงวิธีการซ้อมในส่วนที่ยากเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้อ่านได้ศึกษาต่อยอด สามารถสรุปผลได้ดังนี้

ประวัติผู้ประพันธ์

โคลด เดอบุสซี (Claude Debussy, ค.ศ. 1862-1918) เป็นคีตกวีชาวฝรั่งเศส เมื่ออายุ 10 ปี ได้เข้าศึกษาที่วิทยาลัยดนตรีแห่งปารีส (Paris Conservatory) ศึกษาทั้งเปียโน การประพันธ์เพลง และทฤษฎีดนตรี และจบการศึกษาจากวิทยาลัยดนตรีดังกล่าวเมื่ออายุ 22 ปี ต่อมาในปี ค.ศ. 1888 เดอบุสซีเดินทางไปประเทศเยอรมนีเพื่อฟังดนตรีของริชาร์ด วากเนอร์ (Richard Wagner, ค.ศ. 1813 -1883) ในเวลาต่อมาเดอบุสซีเริ่มพัฒนาแนวคิดในการประพันธ์เพลงที่ต่างออกไปจากวากเนอร์ที่มักใช้โครมาติก (Chromatic) และเสียงกระด้าง (Dissonance) รวมทั้งต้องใช้วงดนตรีขนาดใหญ่ในการบรรเลง ผลงานของเดอบุสซีโดยส่วนใหญ่จึงมักบรรยายถึงความสวยงามของธรรมชาติ มีบรรยากาศที่ผ่อนคลาย แต่อาจกล่าวได้ว่าสิ่งหนึ่งที่เดอบุสซีคิดเหมือนวากเนอร์คือ

การค้นหาแนวทางการประพันธ์ดนตรีแบบใหม่เพื่อหลีกเลี่ยงจากดนตรีในระบบอิงกฏแจเสียง (Tonality) แบบเดิม เดอบุสซีได้กล่าวไว้ว่าโครงสร้างของบทเพลงที่ประกอบด้วยท่อนนำ (Exposition) ท่อนพัฒนา (Development) และท่อนย้อนกลับ (Recapitulation) เป็นความล้าสมัย เขาชอบบทเพลงขนาดสั้นที่มีความยืดหยุ่นของโครงสร้างมากกว่า³

ในปีค.ศ.1889 เดอบุสซีได้เข้าชมการแสดงในงานนิทรรศการนานาชาติที่กรุงปารีส (Paris International Exposition) จึงมีความประทับใจและได้นำเทคนิคการประพันธ์เพลงดังกล่าว เช่น บันไดเสียงโฮลทอน (Whole-Tone Scale) หรือบันไดเสียงเพนตาโทนิค (Pentatonic Scale) มาผสมผสานกับแนวคิดอื่นที่เขาชื่นชอบในการประพันธ์เพลงของเขา รวมทั้งบทเพลงของเขามีทำนองหลักที่สั้น มีกฏแจเสียงและจังหวะที่ไม่ชัดเจน หนึ่งในความคิดสร้างสรรค์ของเขาที่โดดเด่นในการประพันธ์คือการใช้คอร์ดคู่ขนาน (Parallel Chord)

เดอบุสซีเสียชีวิตในปี ค.ศ. 1918 เรียกได้ว่าเดอบุสซีเป็นผู้นำดนตรีในรูปแบบของ “ดนตรีกระแสอิมเพรชัน” เดอบุสซีมีอิทธิพลต่อผู้ประพันธ์เพลงในช่วงยุคศตวรรษที่ยี่สิบอีกหลายคน เช่น โมริส ราเวล (Maurice Ravel, ค.ศ. 1875-1937) เบลา บาร์ตอก (Bela Bartok, ค.ศ. 1881-1945) และอิกอร์ สตราวินสกี (Igor Stravinsky, ค.ศ. 1882-1971)

ประวัติความเป็นมาของบทเพลง

บทเพลง *บัลลาด* มีชื่อเดิมว่า *บัลลาดสลาฟ* (*Ballade Slave*) ประพันธ์ขึ้นในปี ค.ศ. 1890 ระหว่างที่เดอบุสซีเดินทางไปประเทศรัสเซียและยุโรปกับครอบครัวของวอนเมค ซึ่งเป็นครอบครัวที่เขาสอนเปียโนให้ในขณะนั้น และได้อุทิศให้กับเพื่อนร่วมโรงเรียนของเขา ต่อมาเพลงบทนี้ได้รับการปรับปรุงแก้ไขและตีพิมพ์เผยแพร่ในปี ค.ศ.1903 และตัดคำว่า *Slave* ออก เหลือเพียงคำว่า *Ballade* เท่านั้น อนึ่ง ช่วงที่เดอบุสซีประพันธ์ *บัลลาด* บทนี้ เป็นช่วงต้นของอาชีพการประพันธ์เพลงก่อนที่จะประพันธ์บทเพลงที่มีชื่อเสียงอื่น ๆ ตามมา เช่น *Arabesque*, *Reverie* และ *The Petite Suite*

เดอบุสซีได้รับอิทธิพลทางความคิดในการประพันธ์ทำนองจากผู้ประพันธ์เพลงชาวรัสเซีย มีลี บาลาคิเรฟ (Mily Balakirev, ค.ศ. 1837-1910) นอกจากนี้ *Ballade* ยังสะท้อนให้เห็นผลงานช่วงต้นของกาบริเอล โฟเร (Gabriel Faure, ค.ศ. 1845-1924) และเฟรเดริก โชแปง (Frederic Chopin, ค.ศ. 1810-1849) ในเรื่องของเทคนิคการประพันธ์ ได้แก่ เนื้อดนตรี (Texture) โทนาลิตี

³ Joseph Machlis and Kristine Forney, *The Enjoyment of Music*, 8th ed. (New York: W.W. Norton & Company, 1999), 334.

(Tonality) และเสียงประสาน (Harmony) ในเรื่องของทonalities บทเพลง *Ballade* มีการใช้บันไดเสียงแบบเพนทาโทนิคและอยู่ในบันไดเสียง F เมเจอร์ ใช้สังคีตลักษณะสามตอน (Ternary Form) อยู่ในอัตราจังหวะ 4/4 ความเร็วของบทเพลงคือ Andantino con moto (Tempo Rubato) เป็นความเร็วที่สามารถยืดหยุ่นได้ แสดงถึงแนวทำนองที่เคลื่อนไหวอย่างยืดหยุ่นและมุ่งไปข้างหน้า แต่ก็ยังคงมีความนิ่งสงบ และมีทonalities ที่เรียบเสมอกัน

การตีความ การวิเคราะห์ และลีลาการบรรเลง

บทเพลง *บัลลาด* อยู่ในอัตราจังหวะ 4/4 ความเร็วที่กำหนดคือ Andantino con moto (Tempo Rubato) มีการเปลี่ยนกุญแจเสียงทั้งหมด 3 กุญแจเสียง ได้แก่ F เมเจอร์, D ไมเนอร์ และ G-sharp ไมเนอร์ ทำนองหลักปรากฏขึ้นหลายครั้ง แต่แต่ละครั้งพบว่าแนวทำนองหลักซ่อนอยู่ในเสียงประสานที่เปลี่ยนไป ผู้บรรเลงต้องบรรเลงแนวทำนองหลักในแต่ละช่วงให้เด่นชัดและมีทonalities ที่เชื่อมต่อกัน

ในตอนที่ 6 จะเห็นว่าเริ่มมีทำนองหลักเข้ามาในแนวนอน จึงต้องเล่นให้เสียงของทำนองหลักเด่นชัดออกมาและเชื่อมต่อกัน โน้ตในกุญแจฟาที่อยู่นับจังหวะ 1 และ 3 ต้องชัดเจนด้วยเช่นกัน ในส่วนของเสียงดัง-เบา จะบรรเลงตามเครื่องหมายดังตัวอย่างที่ 30 ทำนองในตอนที่ 6 และ 7 เป็นช่วงที่ทำนองหลักเข้ามาครั้งแรกจึงบรรเลงด้วยเสียงที่เบาว่าช่วงที่ทำนองหลักเข้ามาครั้งที่ 2 ในตอนที่ 8 และ 9 ช่วงคอร์ด G ไมเนอร์ ในตอนที่ 7 และ 9 มีการลดเสียงให้เบาลงเนื่องจากต้องการสร้างความรู้สึกที่แตกต่างระหว่างเมเจอร์และไมเนอร์ ในส่วนของการใช้เพดัลเดอบุสซีได้อธิพลมาจากฟรานซ์ ลิสต์ (Franz Liszt, ค.ศ. 1811-1886) เมื่อตอนที่เขาได้ทุนไปเรียนที่กรุงโรมเป็นเวลา 3 ปี และได้มีโอกาสฟังบทเพลงของลิสต์ซึ่งเป็นการเปลี่ยนเพดัลอย่างมีศิลปะคล้ายกับการหายใจของบทเพลง การเปลี่ยนเพดัลผู้แสดงจึงเปลี่ยนในจังหวะที่ 1 และ 3 (ตัวอย่างที่ 1)

ตัวอย่างที่ 1 บทเพลง *บัลลาด* ตอนที่ 6-9

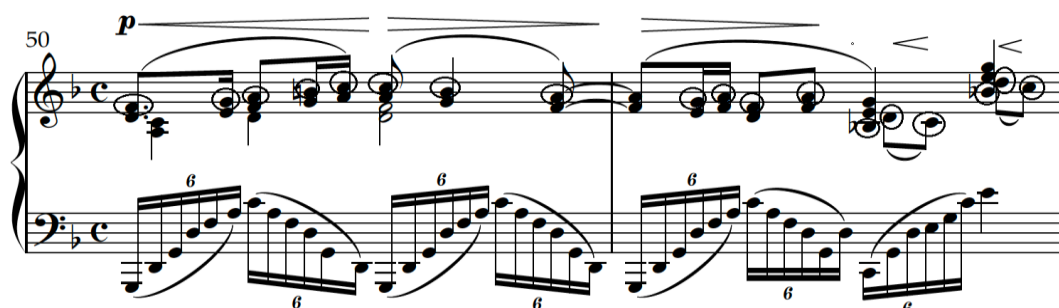
ในห้วงที่ 21 ผู้แสดงบรรเลงคอร์ด G ไมเนอร์ 7 อย่างเบาลงทันที เพื่อเข้าห้วงที่ 22 ซึ่งมีโน้ตเหมือนกับห้วงที่ 20-21 การบรรเลงซ้ำครั้งที่สองให้บรรเลงเหมือนครั้งแรกแต่ดังขึ้นกว่าเดิมเล็กน้อย ในห้วงที่ 24 จะเห็นว่าแนวทำนองเดิมเข้ามาแต่เปลี่ยนระดับเสียงและเป็นโน้ตคู่แปด (ตัวอย่างที่ 2)

ตัวอย่างที่ 2 บทเพลง บัลลาด ห้วงที่ 21-24

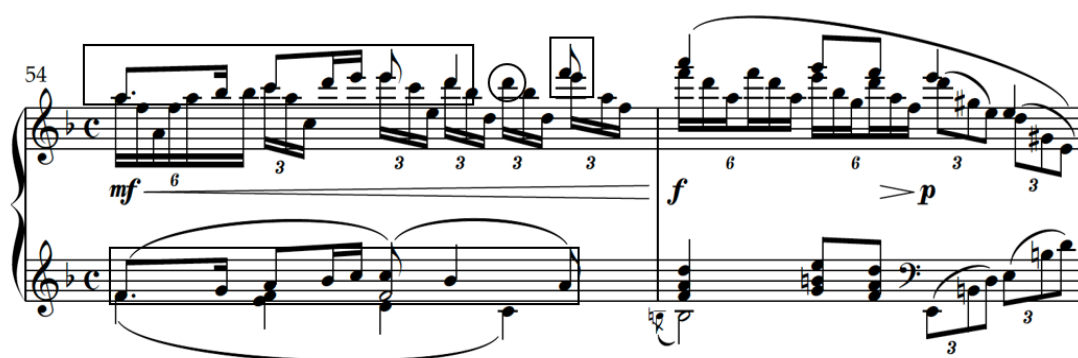
ทำนองที่สองกลับมาพร้อมโน้ตในแนวกลางในมือขวา ในส่วนของมือซ้ายเป็นโน้ตเซบีดสองชั้นซึ่งบรรเลงอย่างรวดเร็ว ในส่วนนี้ให้บรรเลงมือซ้ายด้วยความเบาแต่ให้เคลื่อนไหวไปข้างหน้าอย่างราบรื่น มือขวาบรรเลงทำนองที่สองในแนวบนตรงแนวเสียงของโน้ตที่่วงกลมให้โดดเด่น (ตัวอย่างที่ 3)

ตัวอย่างที่ 3 บทเพลง บัลลาด ห้วงที่ 50-51

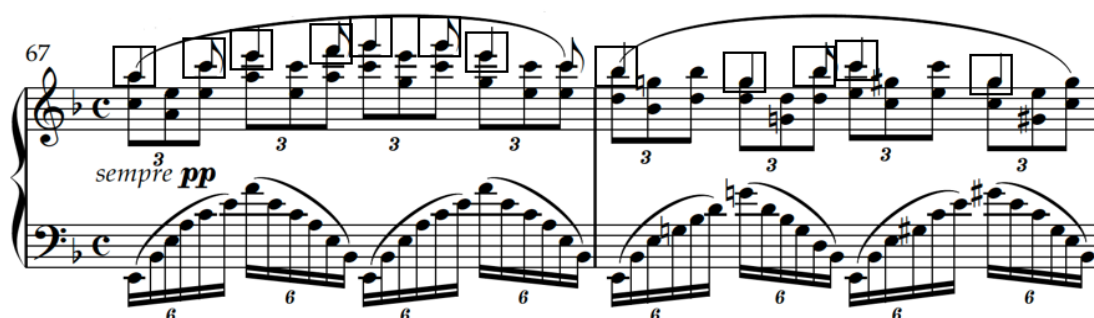
ห้องที่ 54 พบแนวทำนองที่สองในแนวนมือขวา และในมือซ้ายเป็นส่วนที่เดอบุสซีใช้ทำนองทั้งสองมือแบบคู่สามไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนนี้ให้บรรเลงทำนองในกรอบสี่เหลี่ยมให้เด่นชัด แนวทำนองกลางของมือขวาให้บรรเลงอย่างเบา ส่วนโน้ต D ในกรอบสี่เหลี่ยมสีเขียวให้บรรเลงเบา กว่าโน้ต D ก่อนหน้าเนื่องจากเป็นโน้ตซ้ำกัน ตั้งแต่ต้นห้องที่ 54 ให้บรรเลงดังขึ้นถึงคอร์ด D ไมเนอร์ ในห้องที่ 55 ก่อนจะเบาลงสู่คอร์ด E เมเจอร์ 7 (ตัวอย่างที่ 4)

ตัวอย่างที่ 4 บทเพลง บัลลาด ห้องที่ 54-55

ในแนวคอร์ดมือซ้ายจะพบกลุ่มโน้ตเข้บัตสองชั้นเคลื่อนที่ขึ้นลงอย่างต่อเนื่อง ในช่วงนี้ให้บรรเลงแนวนของมือขวาในส่วนที่มีกรอบสี่เหลี่ยมให้โดดเด่น ส่วนโน้ตในมือขวาและแนวกลางของมือขวาให้บรรเลงด้วยเสียงที่เบามาก ส่วนมือซ้ายให้บรรเลงอย่างราบรื่นและต่อเนื่อง (ตัวอย่างที่ 5)

ตัวอย่างที่ 5 บทเพลง บัลลาด ห้องที่ 67-68

ห้องที่ 84-93 เป็นช่วงที่มีการบรรเลงคอร์ดด้วยการโรลคอร์ด (Rolled-Chord) คือ การกดนิ้วลงบนคีย์อย่างนุ่มนวลแล้วไล่โน้ตทีละตัวในคอร์ดอย่างรวดเร็วทั้งในมือซ้ายและขวา ผู้แสดงต้องควบคุมโทนเสียงให้ละมุน ไม่กระแทก และมีเสียงเบา สามารถยืดหยุ่นจังหวะให้ช้าลงในช่วงนี้ได้

เพื่อสร้างความรู้สึกละมุน ในห้องที่ 88 ทำนองหลักของเพลงกลับมาในรูปแบบของการโรลคอร์ดทั้งมือซ้ายและขวา ในช่วงนี้ให้บรรเลงทำนองหลักแนวบนให้เด่นชัด ส่วนเสียงโน้ตอื่นในคอร์ดให้เบาลง การโรลคอร์ดในช่วงนี้ไม่ต้องกดโน้ตค้างไว้ทุกโน้ต สามารถที่จะไล่โน้ตทุกตัวในคอร์ดเป็นเสียงเหมือนคลื่นแล้วปล่อยโน้ตที่กดไปแล้วไม่ต้องกดค้างโน้ตทุกโน้ตให้ครบตามจังหวะ (ตัวอย่างที่ 6)

ตัวอย่างที่ 6 บทเพลง บัลลาด ห้องที่ 84-93

ในห้องที่ 102-105 เป็นช่วงที่มีการโรลคอร์ดที่กว้าง ผู้แสดงสามารถเล่นโรลคอร์ดจากโน้ตเสียงต่ำสุดไปเสียงสูงสุดซึ่งโน้ต C ให้ใช้มือซ้ายเข้ามาเพื่อกดได้ ช่วงจบเพลงเป็นช่วงที่บรรเลงเสียงเบาและช้าลง ในห้องที่ 100, 104 และ 105 ผู้แสดงใส่เพเดิลค้างไว้ทั้งห้องโดยไม่เปลี่ยนเพื่อไม่ให้เสียงทำนองขาดหาย (ตัวอย่างที่ 7)

ตัวอย่างที่ 7 บทเพลง บัลลาด ห้องที่ 100-105

เทคนิคและวิธีการฝึกซ้อม

ในการฝึกซ้อมบทเพลง ผู้แสดงควรมีการวางแผนการซ้อมเป็นอย่างดี การแสดงบทเพลงใดเพลงหนึ่งให้ได้ดี ประกอบด้วยหลายปัจจัย ได้แก่ ความเป็นนักดนตรี คุณภาพเสียง เทคนิค จังหวะ ความแม่นยำของโน้ต และภาพรวมของการแสดงทั้งหมด ฯลฯ โดยรวมแล้ว *บัลลาด* ไม่ได้เป็นบทเพลงที่มีเทคนิคยากซับซ้อน แต่จะมีความยากในเรื่องของการบรรเลงให้เสียงไพเราะ ทำนองสำคัญต้องโดดเด่นออกมาและมีเสียงที่เบาใส

ในเรื่องของเทคนิคการผลิตเสียงที่เบาใส โจเซฟ เลวิน (Josef Lhevinne, ค.ศ. 1874-1944) สอนไว้ในหนังสือ *Basic Principles in Pianoforte Playing* ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยโดยปานใจ จุฬารัตน์ ว่า

เทคนิคดังกล่าวเริ่มต้นด้วยท่อนแขนที่ปล่อยสบาย ผ่อนคลาย ต่อมาขณะที่กดปลายนิ้วลงบนคีย์ก็ต้องกดให้สุดเช่นกันเพราะถึงแม้ต้องการเสียงที่บางเบา แต่ต้องไม่อ่อนแอ และเมื่อยกนิ้วขึ้นเพื่อเล่นโน้ตตัวต่อไป ต้องไม่ยกสูงเกินไปเพราะจะทำให้เล่นไม่ได้เร็ว รวมทั้งเวลาที่กดลงอีกครั้งจะได้ยินเสียงที่กระแทก ต้องซ้อมช้า ๆ เพื่อสังเกตความเคลื่อนไหวและแก้ไขให้ถูกต้อง ในเรื่องของการจำโน้ตเพลง ควรฝึกซ้อมจำบทเพลงทีละประโยค ไม่ใช่ทีละห้อง เพื่อที่จะทำให้เข้าใจเนื้อความที่ผู้แต่งต้องการจะสื่อสาร เหมือนกับการอ่านกลอนที่มีสัมผัสคล้องจองและเห็นภาพพจน์ นอกจากนี้ การทำความเข้าใจกับคอร์ดและการดำเนินคอร์ด (Chord progression) เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ช่วยในการจำบทเพลงให้แม่นยำขึ้น⁴

ช่วงแรกของบทเพลง ห้องที่ 1-19 เทคนิคที่ยากคือการบรรเลงโน้ตที่เป็นจังหวะขัด (Syncopation) ระหว่างมือขวาและมือซ้าย ในมือขวาผู้แสดงลองซ้อมเฉพาะทำนองหลักก่อนเพื่อให้ผู้แสดงได้ยินเสียงทำนองหลักเด่นชัดออกมา ส่วนมือซ้ายหลังจากซ้อมนับจังหวะเท่ากันได้แล้ว ผู้แสดงซ้อมเล่นช้าแล้วเน้นโน้ตจังหวะหลักให้เสียงชัด ไม่กางนิ้วมากเกินไปจนเกิดการเกร็งมือ อีกวิธีหนึ่งคือผู้แสดงลองซ้อมแบบเล่นเสียงสั้น (Staccato) เพื่อจะได้บรรเลงราบรื่นและไม่เกร็ง และเนื่องจากเป็นโน้ตที่ไล่จากระดับเสียงต่ำไปสูงบรรเลงอย่างรวดเร็วในหลายห้อง ในส่วนที่เป็นโน้ตห้าและหกพยางค์ ผู้แสดงจะฝึกซ้อมมากเป็นพิเศษเพื่อให้เกิดความชำนาญเมื่อได้บรรเลงพร้อมกับ

⁴ ปานใจ จุฬารัตน์, “หลักพื้นฐานในการบรรเลงเปียโน และการบรรเลงเปียโนพร้อมคำถามคำตอบ,” *วารสารดนตรีรังสิต* 9,1 (2557): 49.

มือขวา หลังจากที่ได้ผู้แสดงลองฝึกซ้อมในแต่ละวิธีพบว่า หากฝึกซ้อมในมือซ้ายด้วยการเล่นเสียงสั้น ก่อนต่อจากนั้นค่อยซ้อมนับจังหวะแล้วเล่นซ้ำ จะทำให้การบรรเลงมีความราบรื่นที่สุด

ช่วงที่สองของบทเพลง ห้องที่ 20–62 เทคนิคที่ยากคือการบรรเลงทำนองแนวนบนพร้อมกับ ทำนองแนวกกลางซึ่งเป็นโน้ตเข้บ้ตสองชั้นหกพยางค์ในมือขวา โดยบรรเลงให้ทำนองแนวนบนมีเสียง เด่นชัดออกมา ในขณะที่แนวกกลางเล่นเสียงเบามาก ในการซ้อมมือขวาผู้แสดงลองซ้อมเล่นทำนอง หลักเพียงอย่างเดียวก่อน จากนั้นค่อยใส่แนวกกลางเข้าไปโดยในแนวกกลางให้ฝึกเล่นเป็นเสียงสั้นแบบ เล่นเสียงเบามาก ให้ซ้อมลักษณะดังกล่าวด้วยอัตราความช้า ทั้งนี้การซ้อมเช่นนี้ทำให้เมื่อบรรเลง เพลงด้วยความเร็วจริงเสียงทำนองหลักจะมีเสียงโดดเด่นมากกว่าแนวกกลาง อีกวิธีหนึ่งคือผู้แสดงลอง ฝึกร้องทำนองแนวนบนที่ต้องการให้เสียงเด่นชัด แล้วซ้อมบรรเลงคอร์ดมือขวาทั้งหมดแต่หน้าหน้าไป ที่นิ้ว 5 ฝึกแบบดังกล่าวด้วยอัตราช้า ซึ่งการฝึกซ้อมในวิธีหลัง แม้ว่าผู้แสดงสามารถบรรเลงให้เสียง แนวนทำนองบนเด่นออกมาได้ แต่เสียงที่ได้จะยังขาดหาย ไม่ค่อยเชื่อมต่อกัน รวมถึงผู้แสดงยังไม่ สามารถควบคุมนิ้วในบรรเลงเสียงทำนองแนวกกลางให้เบาได้ การฝึกซ้อมส่วนนี้ผู้แสดงจึงเลือกฝึก ด้วยวิธีการในแบบแรก ในส่วนแนวนทำนองมือซ้ายให้ซ้อมซ้ำเช่นกันแต่เล่นให้เสียงเชื่อมต่อกันตาม เครื่องหมายที่โน้ตระบุไว้ อีกเทคนิคหนึ่งที่ยากคือการบรรเลงคอร์ดในมือขวาพร้อมกับมือซ้ายบรรเลง โน้ตเข้บ้ตสองชั้นขึ้นลงตลอดเวลาอย่างรวดเร็วและเสียงต้องเบาและเรียบเสมอกัน ผู้แสดงซ้อมมือ ซ้ายซ้ำพร้อมด้วยการนับจังหวะที่เท่ากันก่อน จากนั้นซ้อมเป็นเสียงสั้นโดยเล่นให้เสียงดังทุกโน้ต ทั้งนี้ เพื่อให้เวลาบรรเลงจริงสามารถที่จะคุมโทนเสียงให้ราบเรียบและต่อเนื่องไม่ติดขัดเมื่อมารวมกับมือ ซ้าย ในมือขวาผู้แสดงซ้อมเล่นทำนองหลักอย่างเดียวก่อน จากนั้นค่อยใส่แนวกกลางโดยซ้อมแนวกกลาง เล่นเป็นเสียงสั้น เพื่อให้สามารถคุมเสียงได้เบาแต่ไม่ขาดหายเมื่อบรรเลงทั้งคอร์ดพร้อมกันหมดใน ทำนองมือขวา

ช่วงที่สามของบทเพลง ห้องที่ 63–105 เทคนิคการบรรเลงโน้ตคู่ห้าและคู่หกในมือขวาให้มี เสียงแนวนบนที่เชื่อมกันพร้อมการบรรเลงโน้ตในมือซ้ายเป็นโน้ตเข้บ้ตสองชั้นขึ้นลงตลอดเวลา ผู้แสดง ลองฝึกมือขวาวิธีแรกโดยเล่นด้วยอัตราช้า เวลาฝึกพยายามให้นิ้วติดกับคีย์มากที่สุดเพื่อให้เสียงแนว บนเชื่อมต่อกัน วิธีที่ 2 คือผู้แสดงฝึกเล่นเฉพาะแนวนทำนองบนที่ต้องการให้เสียงเด่นออกมาพร้อม ร้องเสียงทำนองด้วยขณะฝึก จากนั้นค่อยฝึกเล่นทั้งคอร์ดในมือขวา วิธีที่ 3 ผู้แสดงลองฝึกคือเล่นแนว ทำนองบนให้เสียงเชื่อมกัน แต่โน้ตแนวกกลางบรรเลงเป็นเสียงสั้นซึ่งจะซ้อมลักษณะนี้ในอัตราช้า โดย จากการลองฝึกซ้อมในแต่ละวิธีดังกล่าว พบว่าวิธีที่ 2 แล 3 ช่วยให้การบรรเลงทำนองแนวนบนออกมา

เสียงเชื่อมต่อกันและแนวกลางเสียงเบาได้ดีที่สุด ส่วนมือซ้ายผู้แสดงซ้อมด้วยวิธีเดียวกับช่วงที่สองของบทเพลง

เทคนิคสุดท้ายของช่วงนี้ที่ยากคือการโรลคอร์ดให้เป็นเหมือนเสียงคลื่นฟงดูไพเราะ ในช่วงนี้จะเป็นการโรลคอร์ดในมือซ้ายและขวาพร้อมกัน วิธีการซ้อมให้เล่นแบบเกี้ยวเกียให้มีเสียงดังทีละนิ้วทั้งสองมือซ้ำๆก่อน จากนั้นค่อยโรลคอร์ดทั้งสองมือบรรเลงช้าแต่เล่นทุกโน้ต อีกวิธีหนึ่งคือการฝึกซ้อมทีละมือโดยเล่นโน้ตระดับเสียงต่ำสุดในคอร์ดเสียงยาว โน้ตต่อมาที่ระดับเสียงสูงขึ้นให้เล่นเสียงสั้น โน้ตถัดมาที่สูงขึ้นอีกให้เล่นเสียงยาว ฝึกเล่นลักษณะนี้จนเล่นโน้ตครบทั้งคอร์ด หลังจากนั้นค่อยเล่นแบบเร็วปกติโดยทำให้เสียงเหมือนคลื่นในทะเล จากการฝึกซ้อมทั้งสองวิธีผู้แสดงพบว่าหากซ้อมทั้งสองวิธีสามารถช่วยให้การบรรเลงโรลคอร์ดมีเสียงที่ไพเราะ และบรรเลงได้ราบรื่น

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยพบว่า โคลด เดอบุสซี ได้รับอิทธิพลการประพันธ์จากการเดินทางไปประเทศรัสเซียและยุโรปกับครอบครัวของวอนเมค รวมถึงได้รับอิทธิพลการสร้างทำนองจากบาลาคิเรฟซึ่งเป็นผู้ประพันธ์เพลงชาวรัสเซีย ส่งผลให้บทเพลงประพันธ์ของเดอบุสซีมีความแตกต่างออกไปจากแนวดนตรียุคโรแมนติก จากดนตรีโรแมนติกซึ่งก่อให้เกิดความสะเทือนอารมณ์ลักษณะทั่วไป ดนตรีในกระแสอิมเพรสชันเต็มไปด้วยจินตนาการ อารมณ์ที่ล่องลอยและสงบ รวมทั้งความนิ่มนวลละมุนละไมในลีลา ถึงแม้ว่า *บัลลาด* จะเป็นผลงานในช่วงต้นของเขา แต่ก็เริ่มสะท้อนถึงเอกลักษณ์ของเดอบุสซีได้ในระดับหนึ่ง บทเพลงโดยรวมให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวไปข้างหน้าพร้อมกับนิ่งสงบในเวลาเดียวกัน แสดงถึงความสวยงามของแนวทำนองซึ่งมีจังหวะที่สามารถยืดหยุ่นได้ ไม่ช้าหรือเร็วเกินไป เสียงโดยรวมค่อนข้างเบา ในการถ่ายทอดบทเพลงนี้ให้ไพเราะ ผู้บรรเลงพบว่าการบรรเลงคอร์ดในมือขวา หากบรรเลงให้โน้ตที่อยู่ในแนวทำนองสำคัญเด่นออกมาและมีเสียงเชื่อมต่อกันจะไพเราะมากกว่าบรรเลงให้เสียงโน้ตในคอร์ดดังเท่ากันทุกโน้ต ในเรื่องของเสียงดัง-เบา ผู้วิจัยได้ทดลองบรรเลงให้ปลายนิ้วกดลงคีย์ให้ลึกสุดแต่มีเสียงเบา พบว่า เสียงที่ได้้นอกจากจะเสียงเบาแล้วยังมีความชัดเจนและใส ทำให้เสียงออกมาไพเราะไม่ขาดหายในช่วงที่มีทำนองเชื่อมต่อกัน ส่วนของเทคนิคการบรรเลงมีช่วงที่ต้องฝึกซ้อมมากเป็นบางช่วงได้แก่ ช่วงแรกคือช่วงที่มีโน้ตที่เป็นจังหวะขัดระหว่างมือขวาและซ้าย สองคือช่วงที่บรรเลงให้ทำนองแนวบนมีเสียงเด่นชัดออกมา ในขณะที่แนวกลางเล่นเสียงเบามาก ช่วงที่สามคือเทคนิคการบรรเลงโน้ตขึ้นคู่ห้าและหกในมือขวาให้มีเสียง

แนวนอนที่เชื่อมกันพร้อมการบรรเลงโน้ตในมือซ้ายเป็นโน้ตเข้บัตสองชั้นขึ้นลงตลอดเวลา ช่วงสุดท้ายคือการโรลคอร์ดให้เป็นเหมือนเสียงคลื่นฟังกูไพอะ

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้ที่ต้องการบรรเลงบทเพลง *บัลลาด* สำหรับการแสดงเดี่ยวเปียโนสามารถอ่านข้อมูลจากผลงานวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางในการศึกษาบทเพลง รวมถึงการตีความการบรรเลงและวิธีฝึกซ้อมเพื่อให้สามารถถ่ายทอดบทเพลงได้ตรงจุดมุ่งหมายของผู้ประพันธ์มากยิ่งขึ้น

2. แนวทางการตีความการบรรเลงในการวิจัยครั้งนี้ ไม่เพียงแต่เป็นแนวทางในการเตรียมการแสดงเพลง *บัลลาด* เท่านั้น แต่บทเพลงอื่นของเดอบุสซีหรือบทเพลงที่มีทำนองในลักษณะคล้ายกันก็สามารถใช้เป็นแนวทางการตีความและฝึกซ้อมได้เช่นกัน

วันและสถานที่จัดแสดง

บทเพลง *บัลลาด* เป็นส่วนหนึ่งของการแสดงเดี่ยวเปียโน จัดขึ้นเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ.2563 ณ สตูดิโอธงสรวง (Tongsuang's Concert Salon & Studio) จังหวัดปทุมธานี ใช้เวลาในการแสดงทั้งหมดประมาณ 1 ชั่วโมง

บรรณานุกรม

- ณัชชา พันธุ์เจริญ. *พจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลป์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: เกศกะรัต, 2552.
- ปานใจ จุฬาพันธุ์. “หลักพื้นฐานในการบรรเลงเปียโนและการบรรเลงเปียโนพร้อมคำถามคำตอบ.” *วารสารดนตรีรังสิต* 9, 1 (2557): 47-54.
- พรศิริ นรบาล. “บูรณาการแห่งภาพสะท้อนของเสียงเปียโนในศตวรรษที่ 21.” *วิทยานิพนธ์ศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 2559.
- มันทนา ก่อพานิชกุล. “การแสดงเดี่ยวเปียโนโดย มันทนา ก่อพานิชกุล.” *วิทยานิพนธ์ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 2560.
- วิบูลย์ ตระกูลอุ้น. *ดนตรีศตวรรษที่ 20*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558.
- Comeau, Gilles, and Covert Rosemary. *An Illustrated History of Music for Young Musicians*. Ontario, CA: Le Centre Franco, 2000.
- Machlis, Joseph, and Forney Kristine. *The Enjoyment of Music*. 8th ed. New York: W.W.Norton & Company, 1999.